

vergadering **C146 – OND15**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 16 februari 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over ‘onschoolbare’ jongeren en de vermeende gebrekkige werking van de CLB’s als remedie voor deze problematiek - 1074 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kunstonderwijs in het basisonderwijs - 1107 (2011-2012)	
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kunstonderwijs voor kleuters en lagereschoolkinderen - 1141 (2011-2012)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de diversiteitsprojecten in de lerarenopleidingen - 1080 (2011-2012)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het indienen van verklaringen van huisonderwijs - 1086 (2011-2012)	12
Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de ondersteuning van een Vlaamse opleiding islamitische godsdienstwetenschappen aan de KU Leuven - 1089 (2011-2012)	15
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brede school - 1108 (2011-2012)	23
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de noodzaak van een coherent beleid inzake studentenmigratie - 1128 (2011-2012)	27

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten

**Vraag om uitleg van de heer Boudewijn Bouckaert tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over ‘onschoolbare’ jongeren en de vermeende gebrekkige werking van de CLB’s als remedie voor deze problematiek
- 1074 (2011-2012)**

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, het artikel in Knack over ‘onschoolbare’ jongeren verwoordt de thematiek treffend in de eerste alinea: “Onschoolbaren zijn een groeiend probleem in het onderwijs. Ze zijn ongemotiveerd, trekken het niveau omlaag, zorgen voor frustratie bij leerkrachten. Maar het is vooral een bijzonder kwetsbare groep, die intensieve begeleiding vereist. En waarvoor pasklare oplossingen niet voorhanden zijn.” We hebben trouwens al een actualiteitsdebat gevoerd over de problematiek van de onschoolbaren. Dit wijst er dus op dat het probleem van onschoolbaarheid een ernstig en urgent probleem is en blijft, dat hoog op de prioriteitenlijst van het Vlaamse onderwijsbeleid moet staan.

Mijn vraag gaat niet over de onschoolbaarheidsproblematiek in het algemeen, want daarover hebben we al een actualiteitsdebat gehad, maar gaat meer specifiek over de rol die de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB’s) daarin zouden kunnen of moeten spelen. De CLB’s spelen een belangrijke rol in de opvang van deze onschoolbare kinderen aangezien zij instaan voor de oriëntering van leerlingen met motivatieproblemen. CLB’s gaan vooral op zoek naar de achterliggende redenen van de schoolmoeheid en proberen de leerlingen op vrijwillige basis te begeleiden. Maatregelen opleggen kunnen de centra evenwel niet.

Onrustwekkend is dan ook het citaat wat verderop in het artikel: “De CLB’s worden gecoördineerd door het CLB-decreet, maar missen centrale aansturing. Uit een evaluatie van het decreet in 2009 blijkt echter dat er aan hun werking nog het een en ander schort. Zo is het (...) niet echt duidelijk welke rol het CLB moet vervullen. Een algemene aanpak bestaat niet. (...) Bovendien hebben de CLB’s niet echt een sterke reputatie. (...) Ze kunnen wel luisteren en advies geven, maar structureel hebben ze nagenoeg geen impact.”

De aanbevelingen van de evaluatiestudie hebben betrekking op, ten eerste, de verdere uitklaring van de CLB-opdracht, ten tweede, het informeren en sensibiliseren van de betrokken actoren, ten derde, toezien op de leerlingenbegeleiding in de scholen, en ten vierde, analyse van de verhouding tussen de opdracht en de middelen. De aanpassing van het CLB-decreet zou hiervoor nodig zijn.

Wat echt de wenkbrauwen doet fronsen, is de volgende zin: “Een hervorming van het CLB-decreet is echter niet aan de orde, bevestigt men bij het Vlaamse ministerie van Onderwijs.” De enige mogelijke remedie die het artikel vermeldt, is het tegengaan van het demotiverende watervalstelsel door de nieuwe onderwijsstructuur die het onderscheid tussen aso, tso en bso zou afschaffen.

Minister, erkent u dat CLB’s een belangrijke rol kunnen spelen in de aanpak van de zogenaamde onschoolbare jongeren? Erkent u dat de CLB’s op een aantal vlakken niet goed functioneren en dat er verbetering mogelijk is? Indien u op beide vragen positief antwoordt, waarom overweegt u dan geen aanpassing van het CLB-decreet om de werking van de CLB’s te verbeteren?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb het al eerder in de commissie gezegd, toen we het hadden over de term ‘onschoolbare jongeren’, dat ik dat toch een ongelukkige term blijf vinden. Ik weet wel wat men daarmee wil zeggen, maar het is toch een wat rare term. Ik denk dat we beter op zoek gaan naar een andere term. Niet dat ik per se een eufemistische taal zou willen gebruiken – u weet dat ik liever benoem wat benoemd moet worden –, maar onschoolbaar

klinkt alsof het iets hopeloos is en er niets meer kan, terwijl dat vaak bij die jongeren misschien wel tijdelijk zo is maar dat we uiteindelijk toch een resultaat kunnen hebben. Ik denk dat we toch altijd op zoek moeten blijven gaan naar een betere term, omdat onschoolbaar iets uitsluit. Over die term op zich is er op het veld ook wat ongenoegen.

Als het in het artikel waarnaar u verwijst, gaat over jongeren die zich niet kunnen motiveren voor de verplichte dagelijkse portie onderwijs, die schoolmoe zijn en spijbelen, dan ben ik het met u eens dat de CLB's een belangrijke rol kunnen en zelfs moeten spelen in de begeleiding van die jongeren omdat dat een verplichte opdracht is voor elk CLB. Uiteraard werken de CLB's vandaag al dagelijks samen met scholen en leerlingen, én met het bredere welzijns- en gezondheidsveld rond de school.

De stelling dat de CLB's niet goed zouden functioneren ter zake, moet worden genuanceerd. De publicatie van het onderzoeksrapport met betrekking tot de evaluatie van het CLB-decreet dateert van 2009. Het onderzoek zelf liep van 2006 tot 2008. Sindsdien is er wel wat veranderd. De aanbevelingen van het onderzoek hebben ons geïnspireerd en we zijn ermee aan de slag gegaan. De rol van het CLB werd verduidelijkt en sindsdien is er wel degelijk sprake van een algemene aanpak.

Zo is er intussen, ter verduidelijking van het CLB-decreet, een besluit van de Vlaamse Regering verschenen, waarin de operationele doelstellingen voor de CLB's werden vastgelegd. Er werd ook tegemoetgekomen aan de vraag naar meer duidelijkheid rond de taken die het CLB al of niet opneemt. Voor de gebruikers van het CLB, namelijk scholen, leerlingen en ouders, moest het duidelijk zijn voor welk aanbod zij in het CLB terecht konden. Met het besluit van de Vlaamse Regering werd ook meer gelijkheid tussen de CLB's bewerkstelligd: in elk CLB in Vlaanderen moet een leerling, een ouder of een school voor hetzelfde terecht kunnen. Er kunnen uiteraard verschillen bestaan, maar de grote lijnen moeten gelijklopend zijn.

De betrokken actoren werden over het besluit van de Vlaamse Regering overigens geïnformeerd. Scholen en ouders kregen elk een folder op maat, en ook de CLB-website werd aangepast met specifieke ingangen per actor. Daarnaast werd er in de verschillende onderwijspublicaties herhaaldelijk aandacht aan besteed.

Ik erken uiteraard dat er nog werk is aan de leerlingenbegeleiding in Vlaanderen, maar dit gaat verder dan de pure leerlingenbegeleiding door de CLB's. Leerlingenbegeleiding gaat immers breder dan enkel de opdracht van de CLB's. Ook de scholen zelf, de pedagogische begeleidingsdiensten enzovoort spelen hier een rol in. Moet het CLB-decreet aangepast worden? Misschien, misschien niet. Er is echter wel nood aan een meer omvattend decreet op de leerlingenbegeleiding. U weet dat we dat engagement hebben opgenomen voor het einde van deze legislatuur. Er worden momenteel een aantal scenario's uitgetekend rond de taakverdeling tussen CLB, school en pedagogische begeleidingsdienst. Uiteraard zullen we die ook in het ruimere loopbaan debat meenemen. We willen inderdaad sneller vooruitgang boeken rond de omkadering van de CLB's. Zoals ik al zei bij de bespreking van de beleidsbrief, moeten we nagaan hoe we de berekening kunnen vereenvoudigen en transparanter maken.

Momenteel zijn collega Vandeurzen en ikzelf in overleg met betrekking tot het garanderen van het recht op leren voor jongeren die in het reguliere onderwijs uit de boot dreigen te vallen. Binnen dit kader inventariseerde een werkgroep in welke voorzieningen jongeren binnen de vrijwillige of gedwongen hulpverlening terecht kunnen komen, wat dan het onderwijsaanbod is voor die jongeren en met welke problemen men binnen deze context in de praktijk geconfronteerd wordt. Recentelijk hebben we in Mol, met aanwezigheid van de verschillende onderwijsverstrekkers, een engagementsverklaring ondertekend. We vonden het zeer jammer dat u dit niet in de krant hebt kunnen lezen. Nu is het alsof het niet bestaat, maar ik gebruik dus de vraag van de voorzitter om erop te wijzen. De regionale televisie was er wel. In een unieke verbroedering en verzustering hebben we gezegd dat we hierover zullen samenwerken. Het is heel positief, want het is eigenlijk de eerste keer dat Onderwijs en

Welzijn – en niet alleen de ministers maar ook de actoren van Welzijn – samen waren en samen de engagementsverklaring hebben ondertekend. Het is belangrijk om net tegenover die jongeren het engagement op te nemen.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, minister, ik dank u voor uw antwoord.

Minister, uw antwoord stelt met toch een beetje teleur. Ik zou zeggen: wat baten kaars en nieuwe bril ...

De CLB's zijn belangrijke instellingen. Het zijn ook vrij dure instellingen. Vlaanderen investeert er tamelijk veel in en misschien kan de werking van de CLB's wat gerationaliseerd worden. Er is misschien wel wat versnippering.

CLB's hebben een heel belangrijke taak in het begeleiden van de kanalisering van de jongeren. Het blijkt dat 'onschoolbaarheid' vaak te maken heeft met de puberleeftijd. Kinderen tussen 14 en 16 jaar puberen en hebben problemen en dan slaat vaak de schoolmoeheid toe. Ze zitten met het besef dat ze nog twee jaar op een school moeten rondhangen. Dan is het het moment dat iemand van buiten de school – maar die toch wel sterk met de school is verbonden zoals het CLB – wat oriëntatie en advies aan die jongeren kan geven.

Met onschoolbaren wil ik niets zeggen over de hopeloosheid van die jongeren. Mevrouw Van Hecke heeft er indertijd een goede definitie van gegeven: kinderen die in het huidige schoolaanbod niet aan bod kunnen komen. Ik denk dat dat een zeer neutrale definitie van onschoolbaarheid is.

Minister, u zegt dat er niets moet worden veranderd aan het CLB-decreet en dat er een decreet Leerlingenbegeleiding komt. Ik denk dat het sterk samenhangt. Als we het middelbaar onderwijs hervormen en als we de toeleiding van de jongeren wat ingewikkelder maken – en dat zal allicht zo zijn –, dan zullen de CLB's een nog grotere rol moeten spelen om de kanalisaties in de verschillende studierichtingen te begeleiden.

Minister, we hebben al zoveel instellingen zoals persoonlijke ontwikkelingstrajecten, time-outprojecten, SYNTRA, boerderijen waar de kinderen terug met de natuur in contact komen. Het zijn allemaal heropvoedingsprojecten en herstelgericht beleid. Ik hoop dat dit alles in het decreet Leerlingenbegeleiding dat er nog voor het eind van deze legislatuur zal komen, wordt herbekeken en gerationaliseerd zodat de leerlingenbegeleiding wordt versterkt.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, collega Bouckaert, ik ben het niet met u eens dat de CLB's zeer veel middelen krijgen. Als we de middelen bekijken en de evolutie ervan sinds de jaren 70 van de vorige eeuw, dan stellen we vast dat de CLB's met een gesloten enveloppe blijven werken, hoewel er een enorme toename is van de vraag aan bijkomende zorg en begeleiding. Zij krijgen hiervoor geen extra middelen, er is enkel een verschuiving van middelen. Ook als je hun budget vergelijkt met het budget dat naar onderwijs gaat, zie je dat het beduidend minder is. Ook in vergelijking met de middelen voor zorg die naar de scholen zelf gaan, krijgen de CLB's veel minder. Het is dus niet correct.

Ik volg de heer Bouckaert wel in zijn stelling dat het belangrijk is om voor leerlingenbegeleiding het totale plaatje te bekijken, niet enkel het plaatje van onderwijs, maar ook alle welzijns- en vormingsinitiatieven.

De heer Bouckaert stelt vandaag de vraag of de CLB's geen grotere rol moeten spelen voor de onschoolbare jongeren. Dat kan. Maar dan betekent dat dat de opdracht van de CLB's anders moet worden geformuleerd. Er zijn begeleiders die programma's kunnen realiseren. Ik heb dat zelf ondervonden toen het enkele jaren geleden over het probleem van faalangstige leerlingen ging.

De CLB's ontwikkelden programma's. Ook voor angstige en teruggetrokken kinderen werden er sociale vaardigheidstrainingen gerealiseerd. Ze zijn ook in staat om programma's op te zetten voor de onschoolbare jongeren, maar dan moeten ze daarvoor ruimte, mankracht en middelen krijgen. Vandaag krijgen andere initiatieven daar wel mankracht en middelen voor, en de CLB's niet. Het is dan natuurlijk niet verwonderlijk dat er andere initiatieven ontstaan en dat de middelen elders en versnipperd zijn op het terrein.

Ik volg u, mijnheer Bouckaert, als u zegt dat het belangrijk is na te gaan hoe we de leerlingenbegeleiding efficiënter kunnen organiseren en hoe de CLB's daar een grotere rol in kunnen spelen. Ze kunnen dat, maar niet zonder een uitgebreidere opdracht met een andere omkadering en middelen, want zonder omkadering en middelen kunnen ze niet aan de slag.

Als het gaat over onschoolbare jongeren, dan is preventie veel belangrijker dan ingrijpen op het moment dat het zeer moeilijk is om nog een begeleiding op te starten. Als ze dan een grotere rol moeten spelen, dan moeten ze zeer intensief aan de slag kunnen met die jongeren. Het kader dat ze nu hebben, laat dat niet toe. Dat moeten we dus onthouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Boudewijn Bouckaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kunstonderwijs in het basisonderwijs
- 1107 (2011-2012)

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over kunstonderwijs voor kleuters en lagereschoolkinderen
- 1141 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, de Brusselse kunstschool Sint-Lukas biedt vanaf volgend schooljaar voltijds kunstonderwijs voor kleuters en lagereschoolkinderen aan. Dat zou een primeur zijn in het Vlaamse onderwijs. Dat berichtten de media.

De kunstschool in Schaarbeek opent een onthaalklas, een kleuterklas en een eerste leerjaar. Er zal plaats zijn voor zestig kinderen. Directeur Kris Bauwens legt uit dat de lessen dezelfde zullen zijn als in andere scholen, maar met meer aandacht voor muziek, woord, beeldende kunsten en dans. Er wordt nadruk op gelegd dat de kinderen zich op een creatieve manier kunnen uiten.

Professor Ferre Laevers van de KU Leuven juicht het kunstonderwijs in het basisonderwijs toe, maar stelt in zijn reactie in de kranten voorwaarden. Zo stelt hij dat hij geen probleem ziet zolang er geen competitiegeest en prestatiedruk mee gepaard gaan.

Minister, hoe staat u tegenover dit initiatief? Professor Laevers onthaalt dit initiatief als positief onder welbepaalde voorwaarden. Vindt u de inrichting van kunstonderwijs wenselijk in elke school, in navolging van het Brusselse initiatief omdat er op die manier aandacht is voor een belangrijk ontwikkelingsdomein, namelijk creativiteit?

In de hervorming van het secundair onderwijs is het belangrijk dat aandacht wordt besteed aan techniek, maar ook kunst verdient meer aandacht. Dat kunnen we lezen in het rapport van de commissie-Monard, die een analyse heeft gemaakt. Overweegt u bijkomende initiatieven in het basisonderwijs, bijvoorbeeld door het inzetten van kunstdocenten?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijn vragen zijn opgesteld naar aanleiding van waarschijnlijk hetzelfde krantenartikel. Het verrast me telkens weer hoe twee mensen op een totaal andere manier naar een krantenartikel kunnen kijken. Niet tegengesteld, maar toch met andere vragen.

De Brusselse kunstschool Sint-Lukas biedt vanaf komend schooljaar voltijds kunstonderwijs voor kleuters en lagere schoolkinderen aan. Dit is een primeur in het Vlaamse onderwijs. Veel vakken zullen dezelfde zijn als in de gewone scholen. Alleen zal er veel tijd naar beeldende kunsten, dans en woord gaan. De kinderen zullen les krijgen van ervaren kunstdocenten en werken met professionele materialen zoals klei en plaaster. Er zal dus ook een kostenplaatje aan verbonden zijn.

Minister, voor de kleuterklassen zullen er wellicht niet veel problemen of vragen zijn. De meeste kleuterklassen geven nu al veel woord en muzische vorming. Het is veeleer een goede zet in schoolmarketing van de kunstschool Sint-Lukas om dat aan te prijzen als speciaal kunstonderwijs voor kleuterklassen. Ik veronderstel dus, minister, dat u voor de kleuterklassen en het onthaalklasje geen extra middelen uittrekt.

Wat de basisschool betreft, zou ik graag het volgende vernemen. Wordt er alleen in kunstonderwijs voorzien voor het eerste leerjaar? Wordt het dan progressief aangeboden in de volgende jaren? Of wordt het ook al onmiddellijk ingevoerd in de andere klassen? Zal het kunstgedeelte van het onderwijs extra gegeven worden, buiten de reguliere uren, of komt dit in de plaats van andere lessen? Ik zou denken dat het binnen de reguliere uren is, maar dan moet het wel in de plaats van andere lessen komen. Welke lessen zullen dat dan zijn? Als er andere lessen wegvallen, worden de eindtermen voor deze kinderen dan nog gehaald? Kunnen kinderen die die richting in het basisonderwijs volgen, doorstromen naar alle richtingen in het secundair onderwijs?

Welk kostenplaatje is hieraan verbonden? Wordt dit gedragen door de Vlaamse overheid – ik bedoel niet het idee, maar het kostenplaatje? Zo ja, is daar een budget voor vrijgemaakt in de begroting?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Collega's, voor uw vragen over de inhoud en de organisatie van de lessen in basisschool Sint-Lukas, kan ik doorverwijzen naar de website van de school, waar je kunt lezen dat het kunstonderwijs inderdaad progressief leerjaar per leerjaar wordt ingevoerd en waar duidelijk wordt gemaakt dat andere inhouden niet moeten sneuvelen voor de artistieke lessen. Uiteraard moeten de leerlingen net als in de andere basisscholen de eindtermen kunnen behalen en moeten zij kunnen doorstromen naar alle richtingen van het secundair onderwijs. De Vlaamse overheid subsidieert deze basisschool volgens de gebruikelijke subsidieregeling van het basisonderwijs.

Via de eindtermen muzische vorming zou kunstonderwijs eigenlijk een plaats moeten hebben in elke basis- en secundaire school, wat uiteraard niet wil zeggen dat elke school haar leerlingen moet opleiden tot kunstenaars. Aangezien de onderwijsinspectie er de laatste jaren herhaaldelijk op gewezen heeft dat het behalen van de eindtermen muzische vorming nog steeds niet evident is in heel wat scholen, kan ik een verhoogde aandacht voor de kunsten in het leerplichtonderwijs alleen maar toejuichen. Ook dit initiatief, als het correct wordt uitgevoerd, is een goed initiatief.

Ik verwijs in dat verband ook naar de conceptnota cultuureducatie 'Groeien in cultuur', die ik samen met collega Joke Schauvliege uitwerkte en die op 20 januari werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Die nota bevat aanzetten die het onderwijs hefboomen moet geven om "elke jongere de kans te geven te groeien in cultuur." Vandaag al zeer concrete maatregelen aankondigen, is voorbarig, maar het is wel de bedoeling dat deze nota daarin zal uitmonden.

Ook in de hele hervorming van het secundair onderwijs is het belangrijk dat we kunst en cultuur meenemen als een aandachtspunt. Dat is ook een van de redenen waarom we met die belangstellingsgebieden willen werken, waar elke jongere daarmee geconfronteerd kan worden. Het is nog iets te vroeg om te zeggen wat dat concreet betekent, maar we werken eraan.

Het is heel wenselijk dat elke klas met kunst bezig is. Kunst en cultuur zijn essentieel in de samenleving. Er is bovendien iets wat kunstenaars en kinderen gemeen hebben, namelijk de verwondering, de creativiteit en het zich niet uiten in een volwassen taal die vaak al in een bepaalde bedding is getrokken. Kinderen en kunstenaars hebben het onverwachte van de creativiteit gemeen. Het is belangrijk dat we dat koesteren in onze scholen.

Laat ons dat goed volgen. Laat me duidelijk zijn: deze basisschool zal de eindtermen moeten behalen. Als ze dat doet door meer aandacht te besteden aan het kunstzinnige, is dat aangewezen. Ik ben het ook eens met wat professor Laevers zegt met betrekking tot prestatiedruk en competitiegeest bij kleine kinderen. We moeten er niet allemaal de kunstenaars van het jaar van willen maken. Dat zou niet goed zijn voor hun ontwikkeling.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, bedankt voor het antwoord, al hebt u nog niet veel concrete informatie gegeven. U verwijst naar de conceptnota rond cultuureducatie, waarmee u een aanzet zegt te willen geven. Ik ken de nota niet, maar u zegt zelf dat er nog geen concrete maatregelen zijn uitgewerkt.

Minister Pascal Smet: Die staan er wel in, maar we hebben het niet zo gedetailleerd aangepakt dat we zeggen hoe scholen met kunst en cultuur moeten omgaan. Dat valt trouwens onder de autonomie van de scholen. We geven in de nota wel aanzetten om scholen de middelen te geven en om alles wat al bestaat in de onderwijswereld en de cultuurwereld in Vlaanderen, veel meer te delen en nauwer te doen samenwerken.

Mevrouw Kathleen Helsen: In die conceptnota wordt dus vooral bekeken hoe externe organisaties het onderwijs op het vlak van het culturele aspect kunnen versterken?

Minister Pascal Smet: Neen, het gaat bijvoorbeeld over de leesbevordering. Hoe ga je om met cultuureducatie? Dat werken we uit. We maken voor de eerste keer een gemeenschappelijke visie tussen Cultuur en Onderwijs, op het vlak van structuur en verankering. In de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs gaan we nog verdere stappen in die zin zetten. We willen namelijk meer linken leggen tussen het leerplichtonderwijs en het kunstonderwijs. Ook daar zullen we nog aan werken.

Ik ben heel blij met deze vragen. Ik deel jullie uitgangspunt en bekommernis. We werken daar ook aan, stapsgewijs. Er is de cultuureducatie. Dat is één facet. Er is de hervorming van het dko en de links naar het leerplichtonderwijs. Dat is nog een facet. Er is de hervorming van het secundair onderwijs. Het klopt dat er een rode draad door loopt: we willen de scholen aanmoedigen om met kunst en cultuur bezig te zijn.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik heb het voorbeeld gegeven van de kunstdocenten. Als scholen de mogelijkheden hebben, werven ze voor lichamelijke opvoeding een specifieke leerkracht aan. Zal dat in de toekomst ook mogelijk zijn voor kunst? Op die manier krijgt het lerarenteam er een andere soort persoon bij: die is anders gevormd en heeft een grote liefde voor kunst en het vak kunst. Dat maakt een enorm verschil met een algemeen gevormde leerkracht. Zit dat in de plannen of niet?

Minister Pascal Smet: Dat heeft alles te maken met de inrichting van het basisonderwijs. Daar bestaan verschillende meningen over. Werken we het best met vaste leerkrachten die polyvalent zijn of met gespecialiseerde krachten? Dat kan voor lichamelijke opvoeding (lo) en voor kunst. Sommigen vinden dat we dat ook moeten doen voor taalleerkrachten. De meningen zijn verdeeld. Sommigen zeggen dat we dat ook moeten doen voor techniek. Dat is een fundamenteel debat. Ik wil daar nu niet zomaar op antwoorden. Ik zie wel mogelijkheden.

We moeten ook praten over de organisatie van scholengemeenschappen. Dan kan men een professionaliseringsbeleid voeren en specifieke leerkrachten – soms niveauoverschrijdend – inzetten.

Ik ben nog meer gewonnen voor het idee om mensen in te zetten die in het dko zitten. We moeten daarom niet specifiek over een kunstdocent spreken. We kunnen wel afspraken maken en vormen van samenwerking uitbouwen. U raakt daarmee ook het concept van de brede school aan. De komende tien jaar zullen we een hele evolutie zien in de organisatie daarvan. Om dat te doen moeten we het niveau van de individuele school qua organisatie overstijgen. Er komt heel wat organisatie, overleg en planning bij kijken. Voor een individuele directeur betekent dat veel planlast. Zulke argumenten zal men zeker hanteren. Als we dat op een ander niveau organiseren, zijn er wel mogelijkheden.

Ik vind uw suggestie zeker de moeite waard. Ik kan alleen nu geen ja of nee antwoorden. Het is te genuanceerd en moet passen in een brede herdenking van de organisatie van het onderwijs. Die oefening loopt trouwens.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik vind het belangrijk dat kunst en cultuur daarin worden opgenomen, en dat we het niet enkel bekijken voor de leerkrachten Frans en techniek. Voor die vakken is dat duidelijk wenselijk, maar voor die specifieke vorming ook. Een leerkracht kunst kan een meerwaarde bieden. De leerkrachten in het dko zijn anders gevormd en gaan anders aan de slag.

Minister Pascal Smet: We kunnen nog iets doen, we hebben het opgenomen in de beleidsbrief waar we nu aan werken, en dat is het stimuleren van samenwerking tussen kunstenaars en scholen. Er zijn kunstenaars die gerust kunstactiviteiten willen organiseren voor kinderen, zelfs deels uit eigen zak. Dat is een mogelijk spoor. Dit moet natuurlijk in de eindtermen passen. Dit is een andere invalshoek.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Er bestaan toch al veel mogelijkheden? Als scholen dat willen, kunnen ze dat nu al doen, mevrouw Helsen. Daar is toch helemaal geen decreetgevend initiatief voor nodig?

Minister Pascal Smet: Mevrouw Helsen vraagt naar een structurele aanpak.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ja.

Bovendien – de minister geeft dat ook aan –, als het om een kleine basisschool gaat, binnen een kleine scholengemeenschap, is het niet vanzelfsprekend om al die verschillende leerkrachten aan te werven, én voor kunst, én voor lo, én voor Frans. Daar is een voldoende schaalgrootte voor nodig en mensen met de nodige expertise.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat is ook het nut van de scholengemeenschappen in het basisonderwijs. Er is een grote schaal en er is meer mogelijk.

Mevrouw Kathleen Helsen: Maar op dit moment krijgt dat een andere invulling. De scholengemeenschappen krijgen op een andere manier vorm. Ze vragen zich niet af hoe ze gespecialiseerde leerkrachten kunnen inzetten voor bepaalde vakken.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik vind het raar dat er soms over autonomie gesproken wordt en dat die de volgende keer wordt afgebouwd. Die autonomie is mijns inziens een discussie waard. Ik wil er altijd een vraag over stellen als dat nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Vanderpoorten, u hebt gelijk: die gespecialiseerde leerkrachten zijn vandaag al mogelijk. Het Rekenhof maakte wel een opmerking naar aanleiding van een audit over de pedagogische omkadering. De puntenenveloppes moesten worden herbekeken, daardoor werden die gespecialiseerde leerkrachten niet ingezet in lagere scholen. Ze namen te veel krediet in beslag.

Ik ben nog iets vergeten. Ik vind het een goed initiatief, voor alle duidelijkheid. Maar ik ben blij dat u de conceptnota nu aankondigt, minister. Ik vind dat het niet alleen een initiatief mag zijn van een bepaalde school, er moet inderdaad cultuureducatie zijn in alle basisscholen. Als uw conceptnota in die richting gaat, ben ik heel tevreden.

Het zou een automatisme moeten zijn, want kunst verheft. Dat zal bij kinderen ook wel zo zijn. Voor verdere vragen wacht ik de conceptnota af.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, u hebt even verwezen naar de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs. Hoe staat het met de voorbereidingen daarvan? Wanneer denkt u dat het ontwerp van decreet er zal zijn? Wanneer zou u dat geïmplementeerd willen zien? Ik wil met die vraag niet de discussie openen. Het is louter een vraag om informatie.

Minister Pascal Smet: Dat hangt natuurlijk enigszins af van de evolutie van de budgettaire toestand, maar ik dacht dat het de bedoeling was dat we nog vóór het zomerreces met de tweede nota zouden komen. Ik moet dat echter nakijken, om de juiste data te kennen. U weet dat er een eerste nota is geweest. Daar is al heel wat discussie over geweest, en terecht. Dat wilden we ook, want dat is een heel positieve discussie geweest. We zullen nu een tweede nota maken. Ik denk dat dit nog altijd gepland is vóór het zomerreces.

De heer Jos De Meyer: Is het uw bedoeling dat dit deze legislatuur gebeurt?

Minister Pascal Smet: Nog altijd, ja. Als we de tweede conceptnota hebben, zal de vraag natuurlijk echter rijzen wat de budgettaire implicaties daarvan zijn, en hoe we dat al dan niet kunnen opvangen. Als we hervormen, moeten we alles bekijken. We moeten ook bekijken hoe het zit met zaken als het inschrijvingsgeld en de loopbaan. Mevrouw Vanderpoorten heeft daar tijdens het vorige debat ook voor gepleit. Ik heb daarop geantwoord dat we dat aan het bekijken zijn. Dat is een oefening die we maken. We hebben daar trouwens ook onderzoek naar gedaan.

De heer Jos de Meyer: Is dat onderzoek er al?

Minister Pascal Smet: Dat is een intern onderzoek, dat we mee in overweging zullen nemen bij het opmaken van de nota, maar als het zover is, zal dat ook wel ter beschikking kunnen worden gesteld.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de diversiteitsprojecten in de lerarenopleidingen
- 1080 (2011-2012)**

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, minister, geachte leden, bij de hervorming van de lerarenopleidingen is beslist dat de Vlaamse Regering gedurende de academiejaren 2008-2009, 2009-2010 en 2010-2011 financiële middelen kan toekennen aan projecten die in de schoot van een expertisenetwerk of regionaal platform op experimentele basis de instroom, doorstroom en uitstroom van doelgroepen in de lerarenopleidingen bevorderen. In de periode van 1 september 2010 tot 31 augustus 2011 subsidieerde de Vlaamse Regering diverse expertisenetwerken en regionale platformen om dit alles waar te maken. Die expertisenetwerken en platformen ondernamen uiteenlopende diversiteitsprojecten in de lerarenopleiding. De projecten liepen tot einde augustus van vorig jaar.

Gezien het belang van de evaluatie van de lerarenopleidingen is het belangrijk om zicht te krijgen op de resultaten van die evaluatie van de verscheidene diversiteitsprojecten. Minister,

in november heb ik u daarover een schriftelijke vraag gesteld, om te weten wat de stand van zaken was. In uw antwoord hebt u gesteld dat het departement aan de hand van de conclusies van de beoordelingscommissie een eindverslag zou opstellen, dat uiterlijk eind januari 2012 zou worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Ondertussen is het februari. Volgens mijn informatie zou het eindverslag nog niet op de agenda van de ministerraad zijn gezet. Wat is de stand van zaken met betrekking tot dat verslag? Werd er vertraging opgelopen? Hebben we het misschien nog niet gemerkt? Mocht dat verslag er toch zijn, welke conclusies kunnen we daaruit trekken? Zijn er projecten die successen hebben geboekt, of projecten die net geen succes hebben geboekt? Welke verklaringen kunnen daarvoor worden gevonden? In welke mate wordt rekening gehouden met dat eindverslag bij de evaluatie van de lerarenopleidingen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, de projectverantwoordelijken zijn op 15 en 16 december 2011 naar het Departement Onderwijs en Vorming gekomen om de resultaten van hun project voor te stellen aan en te bespreken met de commissie die ook hun projectaanvragen heeft beoordeeld. Door de drukke beleidsagenda is het schriftelijke eindrapport nog niet afgerond. Er was inderdaad gepland dat dit er op 31 januari zou zijn, maar dit zal er vóór eind februari zijn. Men heeft iets meer tijd nodig gehad om dat te verwerken dan oorspronkelijk werd geschat. U begrijpt dat er de jongste weken toch al sprake is geweest van belangrijke dingen.

In afwachting van het definitieve rapport kunnen er twee duidelijke vaststellingen worden gedaan. Een eerste vaststelling is dat de diversiteitsproblematiek binnen de lerarenopleidingen niet meer wordt beschouwd als een aangelegenheid in de periferie van het onderwijsgebeuren, dat projectmatig kan worden aangepakt. Diversiteit wordt steeds meer als een taak van de hele opleiding gezien en wordt structureel aangepakt. Deze verschuiving kan wellicht ook niet los gezien worden van de ondersteuning die de instellingen via het Aanmoedigingsfonds kregen, om voor de hele instelling een diversiteitsbeleid te ontwikkelen. Een tweede vaststelling, die we ook hebben gedaan naar aanleiding van het Aanmoedigingsfonds, is dat er tot nu toe weinig cijfermatige gegevens beschikbaar zijn om de effectiviteit en de impact van de projecten op de instroom, doorstroom en uitstroom vast te stellen. Een projectmatige werking van twee of drie jaar is wellicht te beperkt qua tijdsduur om rechtstreekse gevolgen te kunnen meten op het vlak van de instroom en de doorstroom van studenten uit kansengroepen.

Het eindverslag, dat dus eind deze maand klaar zal zijn, zal worden bezorgd aan de commissieleden die de evaluatie van de lerarenopleiding zullen maken, en uiteraard ook aan de leden van de Vlaamse Regering. Uiteraard zullen de vaststellingen in het eindrapport van de evaluatie van de diversiteitsprojecten van nut zijn voor de commissie bij het uitvoeren van haar evaluatie. Deze projecten vormen immers een onderdeel van het decreet van 2006 betreffende de lerarenopleiding. De commissie die belast is met totaalevaluatie van het decreet, kan dan de bevindingen uit het rapport over de diversiteitsprojecten leggen naast de uitkomsten van de lopende onderzoeksprojecten. Ik kan dus bevestigend antwoorden op uw laatste vraag.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, dank u. Ik zal nog even geduld uitoefenen om het verslag in zijn geheel te kunnen doornemen. Er kunnen al een aantal belangrijke conclusies worden getrokken. Dat wijst erop dat er in de toekomst vanuit de lerarenopleiding nog meer aandacht nodig zal zijn voor de diversiteit.

Als tweede conclusie geeft u aan dat het zeer moeilijk is om de effectiviteit al te meten. Dat is niet onbelangrijk. Als scholen bepaalde projecten lanceren en deze worden opgevolgd, dan is het goed om te weten wat de effecten ervan zijn. Diversiteit en op een juiste manier daarmee

omgaan blijken heel belangrijk. U zegt dat het te vroeg is om conclusies te trekken. Hebt u de bedoeling om die projecten te verlengen? Het is toch belangrijk dat we zicht krijgen op de effecten, zeker omdat het voeren van een diversiteitsbeleid op termijn erg nodig zal zijn.

Minister Pascal Smet: Laat ons eerst de evaluatie afwachten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het indienen van verklaringen van huisonderwijs - 1086 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, dit onderwerp is hier al aan bod gekomen. Er was over de partijgrenzen heen een bezorgdheid over de stijgende cijfers. Uit het rapport blijkt dat de cijfers nog altijd stijgen. Maar mijn vraag is niet alleen ingegeven door het evaluatierapport, maar ook door het verslag van de kinderrechtencommissaris in deze commissie. Ook hij vroeg heel duidelijk aandacht voor deze vorm van onderwijs.

Zoals we allemaal weten, bestaat er voor min-18-jarigen geen schoolplicht, wel leerplicht. Hoewel veruit de meeste jongeren naar school gaan – maar we moeten die cijfers inderdaad niet overdrijven –, blijkt uit het rapport 'Huisonderwijs, evaluatie 2008-2009 en 2009-2010' dat er nog steeds een stijging is in het aantal ingediende verklaringen van huisonderwijs. De meeste leerlingen krijgen dat onderwijs thuis, individueel of in groepsverband. Daarnaast volgen sommigen onderwijs in een privéschool.

Voor de onderwijsverstrekkers van huisonderwijs, meestal een ouder, is er slechts beperkte informatie voorhanden over de doelstellingen, inhouden, evaluatie en vervolgonderwijs na het al of niet vroegtijdig beëindigen van het huisonderwijs. Toch blijven een aantal ouders om zeer uiteenlopende redenen kiezen voor deze vorm van onderwijs. Ook dat blijkt uit het rapport.

Het blijft de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap om erop toe te zien dat de opvoeding en het onderwijs tegemoetkomen aan de decretaal bepaalde voorwaarden. Deze bepalingen zijn echter weinig concreet en moeilijk evalueerbaar. Ik citeer: "Elke vorm van huisonderwijs moet als doel hebben de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind."

Ook een passage uit het recent verschenen Kinderrechtenrapport trok mijn aandacht. De kinderrechtencommissaris legde er in deze commissie de nadruk op. Ik citeer: "In de praktijk kiest de minderheid van de ouders voor thuisonderwijs. Voor thuisonderwijs is veel inzet en discipline nodig. Net zoals scholen geïnspecteerd worden, wordt ook het thuisonderwijs doorgelicht. Het Kinderrechtencommissariaat kaartte al aan dat er weinig richtlijnen bestonden rond deze vorm van inspectie. Er was onduidelijkheid over hoeveel keer er inspectie moet zijn en volgens welke criteria de inspecteurs werkten. Door de beperkte omkadering kan dat leiden tot rechtsonzekerheid. Het Kinderrechtencommissariaat vroeg om deze vorm van inspectie kritisch te bekijken. Onduidelijkheden, vage omschrijvingen en tegenstellingen moesten verijnd worden om zo minder willekeur en ongenoegen te bewerkstelligen. De onderwijsinspectie pikte dat signaal op. Het voorbije werkjaar heeft het Kinderrechtencommissariaat constructief samengewerkt met de inspectie."

Minister, welke inspanningen levert de overheid om aan de ouders voldoende informatie over inhoud en evaluatie te verstrekken indien ze willen overgaan tot het geven van huisonderwijs? Wordt verplichte deelname aan de centrale examencommissie als enige mogelijkheid tot het behalen van een getuigschrift of diploma voldoende in de kijker gezet? Denkt u eraan om de leerlingen mee te laten beslissen bij de keuze voor huisonderwijs? Zo ja,

vanaf welke leeftijd moet dat kunnen? Dat was ook een aandachtspunt van de kinderrechtencommissaris. Zijn er outputgegevens en gegevens over het vervolgonderwijs van de leerlingen die huisonderwijs genoten hebben? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet? Welke outputgegevens zijn er over de leerlingen die les volgden in privéscholen? Indien er geen zijn, waarom niet? Hoe vaak inspecteert de onderwijsinspectie de kwaliteit van het huisonderwijs bij eenzelfde leerling? Hoe vaak inspecteert de onderwijsinspectie de kwaliteit van de privéscholen? Wat doet de inspectie nu concreet anders dan voor het overleg met de kinderrechtencommissaris?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ikzelf en mevrouw Homans hebben over dit thema al meerdere vragen gesteld in deze commissie. Steeds meer mensen kiezen inderdaad voor huisonderwijs. Maar de controles erop geven gemakkelijk een onvoldoende. Een deel van de leerlingen neemt blijkbaar niet deel aan de examens van de Centrale Examencommissie. Minister, in uw beleidsbrief spreekt u in verband met het huisonderwijs over een aantal te volgen pistes in verband met het toezien op de kwaliteit van het aangeboden huisonderwijs. Er wordt ook gezegd dat, als er twee keer op rij negatief advies is, de leerlingen zullen worden verplicht om gedurende minstens twaalf maanden naar een erkende school te gaan, gesubsidieerd of gefinancierd door een van de drie gemeenschappen van België. Minister, hoe concreet zijn die pistes al? Werden ze al besproken? Zijn er al resultaten zichtbaar of te verwachten?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) engageert zich in de beheersovereenkomst tot het leveren van allerlei informatie. AgODi heeft onder andere het informatiepunt ouders en leerlingen opgericht. Hier kunnen ouders altijd terecht met hun vragen. Ook digitaal kunnen ouders en leerlingen antwoorden vinden op hun vragen in verband met huisonderwijs: op de AgODi-website is er een volledige pagina aan dit onderwerp gewijd. Behalve de documenten die je nodig hebt om je in te schrijven, vind je hier een FAQ-lijst (frequently asked questions), die informatie geeft over de evaluaties, de wetgeving, de organisatie enzovoort. Ouders met specifieke vragen over de inspectie of de Examencommissie worden rechtstreeks naar de betrokken diensten doorverwezen.

Verplichte deelname aan de Centrale Examencommissie als enige mogelijkheid tot het behalen van een getuigschrift of diploma is uitdrukkelijk opgenomen in de lijst van veel gestelde vragen. Het antwoord is: “Kinderen die niet naar school gaan, kunnen het diploma van het secundair onderwijs behalen door deel te nemen aan de examens van de Examencommissie.”

Momenteel denken we er niet aan om leerlingen mee te laten beslissen bij de keuze voor huisonderwijs. Ouders zijn nog altijd verantwoordelijk voor hun kinderen en het zou bijzonder moeilijk zijn om daarvoor een procedure uit te werken.

We hebben momenteel geen outputgegevens en gegevens over het vervolgonderwijs van kinderen die huisonderwijs genoten hebben. Ik heb wel de opdracht gegeven om na te gaan hoe we die cijfers kunnen verzamelen. We hebben uiteraard de resultaten van de Examencommissie, ook van de leerlingen die les volgden in privéscholen.

De onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het huisonderwijs van alle leerplichtige leerlingen die niet zijn ingeschreven in een school die hetzij erkend, gefinancierd of gesubsidieerd is door de Vlaamse Gemeenschap, hetzij erkend door een andere overheid van het land waarin de school gelegen is, hetzij onderwijs organiseert dat door de Vlaamse Gemeenschap als gelijkgesteld met of gelijkwaardig aan door haar erkend onderwijs wordt beschouwd. Ouders die voor deze vorm van onderwijs kiezen, zijn verplicht mee te werken aan de controle van de onderwijsinspectie.

De minimale vereisten die door de Leerplichtwet en het decreet Basisonderwijs aan het huisonderwijs worden opgelegd, zijn duidelijk. Die kent u. Op basis van dit regelgevend kader heeft de inspectie een operationeel beoordelingskader ontwikkeld dat gepubliceerd wordt op haar website en toegankelijk is voor alle ouders die voor huisonderwijs kiezen. In samenwerking met AgODi verzamelt de inspectie informatie over de leerlingen die huisonderwijs volgen. Hiervoor werd een gemeenschappelijke vragenlijst ontwikkeld voor basis- en secundair onderwijs.

Deze verzamelde gegevens laten toe een selectie te maken van de leerlingen die een inspectiebezoek moeten krijgen, omdat uit de informatie blijkt dat er een mogelijk risico is voor de kwaliteit van het huisonderwijs. Hoe vaak een leerling wordt bezocht, hangt af van de kwaliteit van het huisonderwijs. Leerlingen die systematisch deelnemen en slagen bij de Vlaamse Examencommissie, zullen minder frequent worden bezocht dan leerlingen die na een spijbelproblematiek huisonderwijs volgen en aan geen enkel examen of certificering deelnemen, geen leerkracht hebben enzovoort. Dat lijkt me een logische risicoafweging.

Sinds twee schooljaren voert de inspectie ook kwaliteitscontroles uit voor leerlingen die huisonderwijs volgen in een collectief georganiseerde setting. Hiervoor gebruikt ze hetzelfde operationeel beoordelingskader. Het zijn dus niet de scholen die worden gecontroleerd, de kwaliteit van het huisonderwijs wordt nagegaan voor de individuele leerlingen. Er is op dit ogenblik geen juridische grond voor de onderwijsinspectie om een uitspraak te doen over de kwaliteit van niet-erkende onderwijsinstellingen. De inspectie heeft ook onderzoeken uitgevoerd in de gesloten gemeenschapsinstellingen en in de federale gesloten jeugdinstelling De Grubbe. Hierover zal worden gerapporteerd in de volgende Onderwijsrapportage.

De inspectie heeft haar controle op het huisonderwijs anders georganiseerd, met meer aandacht voor risicobeheersing, op basis van een verzameling van relevante beschikbare en opgevraagde gegevens. De inspectie heeft een operationeel beoordelingskader ontwikkeld dat weergeeft hoe de evaluatie verloopt. Dit kader is beschikbaar op de website. De inspectie heeft ook voor extra vorming voor de inspecteurs gezorgd in samenwerking met het Kinderrechtencommissariaat. Er is een methodiek ontwikkeld om leerlingen huisonderwijs in een collectieve setting te bezoeken voor een controle op de kwaliteit van het huisonderwijs.

Tot slot heb ik met de administratie afspraken gemaakt om de regelgeving aan te passen. Dat gebeurt op dit moment. Het zou kunnen dat we dat in het Onderwijsdecreet XXII opnemen, anders wordt het later opgenomen. Ik heb heel duidelijke richtlijnen gegeven om de regelgeving inzake huisonderwijs te wijzigen. Dat komt binnen afzienbare tijd naar hier.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dank u wel, minister, voor uw uitgebreid antwoord. U gaat de regelgeving wijzigen. Bedoelt u daarmee dat u de controlemogelijkheden wilt verstrakken?

Minister Pascal Smet: Ik wil de controlemogelijkheden verstrakken, maar ook de opvolging en de gevolgen daarvan voor kinderen, en ook de inhoud nader omschrijven.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Vorig jaar zei u al in uw antwoord dat u zou onderzoeken of het decretale kader moest worden aangepast.

Minister Pascal Smet: Dat onderzoek is gebeurd. De administratie heeft een nota opgesteld, die met mij is besproken. We hebben keuzes gemaakt, nog voor Kerstmis. Nu wordt dat verwerkt. Ik moet checken of het nog mee kan in Onderwijsdecreet XXII, zo niet is het in een volgende fase. De knopen zijn doorgemaakt. U begrijpt dat ik daarop niet inhoudelijk kan ingaan zolang het niet is gepasseerd bij de Vlaamse Regering.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik ben tevreden het antwoord. Ik begrijp dat het moeilijk is om kinderen inspraak te geven bij die beslissing, maar de opmerking van de kinderrechtencommissaris is niet onterecht. Kinderen in huisonderwijs geraken snel geïsoleerd. Die opmerking hebt u zelf ook al gemaakt. Het kan dat de kinderen zelf liever

meer sociaal contact hebben. Daarvoor moet ook aandacht zijn, al is dat misschien moeilijk te vatten in regelgeving.

Mevrouw Vera Celis: Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik sluit me bijzonder graag aan bij mevrouw Vanderpoorten wanneer ze ervoor pleit dat u rekening houdt met de opmerkingen van het Kinderrechtencommissariaat. Als kinderen thuis worden onderwezen, gaat daaraan vaak een hele lijdensweg vooraf. Dat blijft dan als enige oplossing over om toch nog een vorm van onderwijs te geven. In de regelgeving moeten we wel stipt en correct zijn, want huisonderwijs mag absoluut niet als een excuus worden gebruikt om voor je 18 jaar rustig thuis in de zetel te zitten en andere prioriteiten te stellen. De onderwijsfactor moet zeker worden gegarandeerd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Wim Wienen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de ondersteuning van een Vlaamse opleiding islamitische godsdienstwetenschappen aan de KU Leuven - 1089 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, het gaat niet enkel over de conceptnota, maar in het bijzonder over de middelen die de minister nu reeds heeft vrijgemaakt.

Minister, mijn vraag behandelt twee aspecten. Ten eerste is er de conceptnota van de heer Sannen. We hebben daar vorige week een zeer interessant debat over gehouden. Het was de bedoeling van de heer Sannen om met een voorstel van resolutie te komen waarin de meerderheid haar visie zou geven over de mogelijke opleiding aan een hogeschool of universiteit voor imams en islamleerkrachten. In dat voorstel van resolutie zou dan ook worden toegevoegd hoe men die opleiding precies ziet, wat nog niet duidelijk vermeld wordt in de conceptnota.

Mijn verbazing was dan ook groot toen ik in de kranten las dat u, minister, in 2014 al middelen zult vrijmaken voor die imamopleiding en dat u – ondanks de budgettaire krapte – zou kijken of dat al in de begroting van 2013 mogelijk is. Ik betreur enigszins dat u het voorstel van resolutie van het parlement niet hebt afgewacht en dat u dergelijke beleidsmaatregelen neemt zonder te weten – want het debat moest toen nog plaatsvinden – in hoeverre er een voldoende groot politiek draagvlak voor is.

Ten tweede vraag ik me af of zo'n opleiding wenselijk en haalbaar is. Ik heb daar bij de bespreking van de conceptnota een theorie over ontwikkeld, die ik nu niet volledig zal herhalen. Het komt er min of meer op neer dat het de bedoeling is westerse imams en islamleerkrachten te vormen, die geworteld zijn in de westerse waarden en normen. Ik ben nog altijd van mening dat dat niet kan, vanuit het wezen van de islam zelf, vanuit de Koran die het letterlijke woord van God is. (*Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert en van minister Pascal Smet*)

De Bijbel is niet het letterlijke woord van God, minister. U moet dat eens herbekijken.

Dat lijkt mij alvast problematisch. De vraag is ook of, als de opleiding wordt georganiseerd, de moskeeverenigingen de imams die een westerse opleiding hebben genoten, zullen aanvaarden. Ik geloof alvast van niet. Ik denk trouwens ook dat u daarover zeker contact moet opnemen met bijvoorbeeld het Turkse ministerie van Godsdienst om te vragen hoe zij daar tegenover staan. Het is namelijk het Turkse ministerie van Godsdienst dat de Turkse imams in dit land aflevert.

Minister, wat is het standpunt van de Vlaamse Regering over de invoering van een imamopleiding en een opleiding islamleerkrachten?

Wat is de reden om dat nu al te doen? Waarom hebt u niet gewacht tot alle etappes van de conceptnota waren afgerond?

Wat is de meerwaarde van een dergelijke opleiding? Volgens mij is die meerwaarde er niet, maar dat zal u niet verbazen van een partij en een fractie die er sowieso al voor pleiten om de erkenning van de islam in te trekken. Wij zijn er dus geen voorstander van een dergelijke opleiding te initiëren of installeren. Ik vraag me af wat volgens de Vlaamse Regering de meerwaarde van die opleiding is.

U zegt dat u daar middelen voor zult vrijmaken. Wat zijn de voorwaarden om die middelen te krijgen? Waar zullen die middelen precies voor worden gebruikt?

Welke timing hebt u voor ogen in dit dossier?

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, er is geen discussie mogelijk over de aanwezigheid van de islam in het Westen. Hij is er gewoon. We zullen daarmee moeten leren leven. De erkenning is er gekomen in de jaren 70. Dat is nu eenmaal zo.

Ondertussen bestaan er opleidingen in normaalscholen waar je kunt studeren om zelf het vak islam te geven in het secundair onderwijs. Er zijn leerkrachten die daar nu aan bezig zijn. Het is niet meer dan normaal dat wij, die streven naar kwaliteitsvol onderwijs, ervoor zorgen dat die leerkrachten kwaliteitsvol islam geven aan die leerlingen. Dat is ook al een feit – tenzij u alles wilt afschaffen.

Er is nood aan die opleiding. Mijn enige vertwijfeling is wat het precies zal zijn: opleiding imam of een wetenschappelijk onderbouwde opleiding theologische wetenschappen? Net zoals de heer Wienen heb ik het ook gelezen in de krant, op een moment dat de heer Sannen de conceptnota toelichtte. Wat zal het precies worden? Waar mogen we ons aan verwachten?

Ik pleit voor kwalitatieve leerkrachten die inderdaad een soort Europese islam onderrichten aan mensen die daarvoor kiezen. Ik vind het ook goed dat die mensen die opleiding hier volgen. Ik pleit dus ook voor veel minder mensen die van buitenaf naar hier komen, imams uit allerlei landen die bepaalde extremistische zaken verkondigen. Ik kijk vol verwachting uit naar uw antwoorden, minister.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, u zult wellicht denken dat wij u enerzijds opjagen om het regeerakkoord uit te voeren en dat u zich anderzijds moet komen verantwoorden wanneer u te snel gaat. Het is een feit dat we nog geen tekst gezien hebben van het voorstel van resolutie dat werd aangekondigd door de heer Sannen. We wachten er nog op en we zullen zien wat het verdere verloop ervan is in het parlement.

Minister, u had aangekondigd om rond deze tijd met een faciliterend initiatief te komen. Vorige week was u niet aanwezig bij de bespreking van de conceptnota, een parlementair gebeuren waarbij de uitvoerende macht niet direct bij betrokken is. Ik heb toen gevraagd wanneer we iets meer zouden vernemen van het faciliterend initiatief, want dat is wat me op dit moment, in heel deze procedure, het meeste interesseert. Het lijkt me het meest actueel en ik kijk ernaar uit.

De meerwaarde van een opleiding aan de universiteit is vorige week, bij de bespreking van de conceptnota, vrij uitgebreid aan bod gekomen. Een academische opleiding nodigt uit tot kritisch denken, tot een kritische benadering, tot een contextuele inpassing en zo meer. Het is iets helemaal anders dan een Koranschool waar men alleen maar de Koran uit het hoofd zou leren. Dergelijke madrassa's bestaan misschien elders in de wereld, maar dat is natuurlijk iets heel anders, hier maakt het kritische element deel uit van de academische omgeving.

De nood werd ook onderstreept om voor de derde graad secundair onderwijs leerkrachten islamitische godsdienst te hebben met een masterdiploma, en dat die uitgereikt worden door de universiteit, dat is nogal evident.

Er was ook wat ik op een bepaald moment ‘de humus’ heb genoemd. Op een bepaald moment moet er een kritisch kader zijn van mensen die nadenken. Zij kunnen dan op hun beurt mensen vormen. Ze kunnen bijvoorbeeld leerkrachten voor andere graden opleiden en vorming geven waaruit islamconsulenten voortkomen. Zal de imamopleiding bestaan uit mensen die aan die faculteit gevormd worden? Misschien gedeeltelijk wel, misschien zullen dat de mensen zijn die de imams opleiden. Er zijn nog een aantal onbekenden, en er wordt ook verwezen naar de noodzaak om de islamitische gemeenschap hierbij te betrekken wegens de aanvaarding en het feit dat die mensen daar een plaats zullen moeten krijgen als ze een opleiding genoten hebben. Er zijn dus nog een aantal onbekenden, maar ik meen dat de voordelen van een academische opleiding de voorbije week vrij goed werden uiteengezet. Ik kijk uit naar de verdere stappen in het hele dossier.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, ik ben geen specialist ter zake, maar ik heb soms de indruk dat hier twee zaken door elkaar worden gehaald. De vorige keer hebben we de conceptnota van de heer Sannen besproken. Het was een heel interessante namiddag en we hebben veel geleerd. Ik heb onder andere gehoord dat een academische opleiding islamitische godsdienstwetenschappen niet noodzakelijk een imamopleiding of een lerarenopleiding is. Ik heb ook geleerd dat er ook een opleiding kan zijn in een soort professionele bachelor.

Minister, het is belangrijk dat wanneer die imamopleiding er komt, het een imamopleiding is waarbij het Nederlands centraal staat en waarmee mensen zullen afstuderen die vertrouwd zijn met onze maatschappelijke waarden en onze samenleving. Ik heb daar een concrete vraag over. Er stond inderdaad een artikel in de krant waarin u spreekt over de imamopleiding. Is er een link met de imamopleiding in de conceptnota van de heer Sannen? Ik vermoed dat een imamopleiding op zich niet gemakkelijk zal zijn. In het artikel stond ook dat u zou samenzitten met vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap en van het hoger onderwijs. Is dat al gebeurd? Wat is de stand van zaken?

De heer Boudewijn Bouckaert: Minister, ik sluit me aan bij de opmerking van de heer Wienen wanneer hij verwijst naar de discussie over de conceptnota. Het was een heel interessante discussie, maar parallel daarmee kwamen er voorstellen in de pers. Het zou toch beter zijn om dit in één geheel te bespreken. De heer Sannen is van uw partij. Enige coördinatie op dat vlak kan toch niet zo moeilijk zijn.

Ik ga niet in op de theologische discussie. Ik heb al eerder gezegd dat ik er niet zeker van ben dat dit project van een Europese islam zal lukken. Ik redeneer een beetje als volgt: baat het niet, dan schaadt het niet, dus laten we het toch maar proberen.

Er is wel een onderscheid tussen het voorstel van de heer Sannen en wat ik meen af te leiden uit uw uitspraken. De heer Sannen had het inderdaad niet over een directe opleiding tot imam. Zijn redenering was als volgt: laten we beginnen aan de top met de creatie van een kader van Europese islamitische intellectuelen die godsdienstwetenschap/theologie hebben gestudeerd in Leuven. Hij sprak niet over grote aantallen, maar over drie, vier, vijf mensen. Die mensen kunnen dan later ingezet worden in de lerarenopleiding. Ze kunnen aan het verenigingsleven deelnemen. Ze kunnen ook meer geprofessionaliseerde woordvoerders worden van de islamitische gemeenschap. Geleidelijk aan zal dat naar beneden druppelen. Zo heb ik zijn voorstel begrepen en ik vond het geen slechte visie. Het is een beetje een langetermijnvisie, maar een heel realistische visie.

Als we onmiddellijk met een opleiding tot imam beginnen, gaan we naar een heel andere situatie. Het grote probleem is immers dat we een aanbod creëren. De vraag kunnen we echter niet zomaar forceren.

De moskeeën zijn onafhankelijke entiteiten. Er is geen bisschop die de imams benoemt. Ik heb daar zelf niet zo veel zicht op. Bij de protestanten is het heel duidelijk. De gemeenschappen, de kerkraden, benoemen de dominees. Dat is een bottom-upregeling. Volgens mij is dat in de islam ook het geval.

Dit betekent dus dat men moskeeën moet vinden die bereid zijn om die mensen als imam – als voorganger – te aanvaarden. Indien onze instellingen veel dergelijke mensen blijven opleiden en de moskeeën die mensen niet aanvaarden, creëren we misschien enigszins een gefrustreerde generatie. De moskeeën zouden verder imams van Diyanet of uit Saoedi-Arabië, vaak met een salafistische achtergrond, kunnen blijven aanstellen. Volgens mij moeten we deze zaak zeer omzichtig benaderen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, ik heb in deze commissie al eens verteld dat ik er al in 1996, toen ik nog medewerker was van toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Vande Lanotte, voor heb gepleit imamopleidingen door de gemeenschappen te laten organiseren. Ik heb toen ook gesakkerd omdat dit niet is gebeurd. Dit had ons immers in staat gesteld niet langer visa aan imams uit Saoedi-Arabië uit te reiken. Dat punt was in 1996 al aan de orde en ik was toen al een voorstander van eigen opleidingen voor imams in Vlaanderen. Indien we over voldoende dergelijke opleidingen zouden beschikken, zou een logisch gevolg zijn dat we geen visa meer aan imams uit het buitenland zouden moeten uitreiken. Deze constructie is in mijn ogen nog steeds een heel belangrijk gegeven.

De opmerkingen van de voorzitter en van de heer Wienen hebben me enigszins verbaasd. Volgens mij heeft de heer Kennes de geschiedenis juist geschetst. Dit pleit voor hem. In december 2011 hebben de heer Kennes en de heer Segers me al een aantal vragen over deze kwestie gesteld. Ze hebben me onder meer gevraagd wat de Vlaamse Regering zou doen.

Wat de Vlaamse Regering wil doen en over dit onderwerp denkt, staat in het Vlaams regeerakkoord. We willen dat die opleiding er komt. Dit zou, zoals mevrouw Vermeiren terecht heeft opgemerkt, een belangrijke evolutie betekenen.

Indien we in Vlaanderen over een imamopleiding zouden beschikken, zouden we mensen rekruteren die hier zijn opgegroeid en die de cultuur, de waarden en de attitudes van onze samenleving kennen. Ze zouden het er misschien niet altijd mee eens zijn. Dat is nog een ander punt. Ze zouden onze samenleving op zijn minst kennen.

Dit zou tot een andere visie op de islam kunnen leiden. Volgens sommigen zouden we op die manier tot een Europese vorm van de islam kunnen komen. Ik wil zo ver niet gaan. De islam is niet op een enkele interpretatie gebaseerd. Er bestaan heel wat verschillende stromingen en interpretatievormen. Het lijkt me belangrijk dat mensen die andere mensen in een specifieke geografische setting, zoals een regio, willen voorgaan, liefst ook uit de samenleving komen waarin die mensen wonen. Dat is voor mij het belangrijkste uitgangspunt.

Ik heb in deze commissie verklaard dat ik voor 1 februari 2012 een faciliterend initiatief zou nemen. Ik heb de moslimgemeenschap en de vertegenwoordigers van de instellingen die al met opleidingen bezig zijn, samengebracht. Ik heb dat tijdig gedaan om mijn belofte aan de leden van deze commissie te kunnen nakomen.

De commissievoorzitter zou eigenlijk blij moeten zijn dat ik mijn belofte aan de commissie nakom. Hij zou daar als voorzitter zelfs over moeten waken. Ik vind het dan ook een beetje raar dat hij in de pers heeft gesteld dat ik de parlementaire besprekingen niet heb afgewacht. Het is immers al langer geweten dat er een conceptnota zou komen. De commissie heeft me niet gevraagd met mijn faciliterend initiatief te wachten. Ik heb dat ook niet gedaan.

Dat faciliterend initiatief, dat overigens nog voort zal lopen, bestaat uit een vergadering met vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap, vertegenwoordigers van de instellingen die nu reeds een opleiding tot islamleerkracht aanbieden en vertegenwoordigers van het Centrum

voor Migratie en Interculturele Studies (CeMIS) in Antwerpen. De vertegenwoordigers van de Moslimexecutieve hebben zich daar toen heel constructief opgesteld. Ik kom daar zo dadelijk nog op terug.

Tijdens de vergadering hebben we samen getracht het probleem te schetsen en een kader te creëren met wat moet en niet moet. Ik heb die gesprekken zelf bijgewoond. Het is belangrijk dat iedereen weet dat ik die vergadering heb voorgezeten. De komende weken zal verder worden vergaderd door een werkgroep met vertegenwoordigers van mijn kabinet, vertegenwoordigers van het kabinet van minister Bourgeois, die zeer geïnteresseerd is om dit dossier mee op te volgen, vertegenwoordigers van de KU Leuven, de Universiteit Antwerpen en de twee hogescholen die in de lerarenopleiding reeds het vak islamitische godsdienst aanbieden en uiteraard ook vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap.

Het faciliterend initiatief houdt in dat we al die mensen bij elkaar hebben gebracht. We zijn samen nagegaan in welke mate er een wil is om hier gebruik van te maken. Ik heb gemerkt dat de Moslimexecutieve die wil heeft. Indien wij voor een imamopleiding zorgen, zal de Moslimexecutieve ervoor zorgen dat die afgestudeerde imams in de moskeeën terechtkomen. De Moslimexecutieve is duidelijk vragende partij en wil samenwerken. Het lijkt me zeer belangrijk dat iedereen weet dat die wil aanwezig is.

Tijdens het daaropvolgend debat heb ik nog iets geleerd. Het is altijd interessant iets nieuws te leren. Er bestaat blijkbaar een onderscheid tussen hoofdimams en hulpimams. De moslimgemeenschap heeft gevraagd dit onderscheid in het opleidingsniveau te weerspiegelen.

De opleiding tot hulpimam zou een professionele bacheloropleiding kunnen zijn. Een hoofdimam moet echt in de Koran zijn ingewijd. Hij moet over alle kennis over de godsdienst beschikken. Dit zou dan veeleer een opleiding van academisch niveau zijn.

De mensen van de moslimgemeenschap hebben erop gewezen dat een van de voorwaarden om imam te zijn, is dat je de Koran van buiten kent. Als je daar op 18-jarige leeftijd mee begint, is dat niet meer zo evident. Ze hebben ook publiekelijk gezegd dat ze vonden dat er in het secundair onderwijs een optie zou moeten bestaan om vanaf 12-jarige leeftijd daarvoor te kiezen. Ik wil niet herhalen dat het niet meteen een voor de hand liggende keuze is om in het secundair onderwijs reeds te beginnen met een exclusieve, kleinseminarieachtige optie. Dat bestaat niet meer in de priesteropleiding. Het zou een beetje raar zijn dat we daar dan mee zouden beginnen.

Anderzijds begrijp ik dat er een vraag naar is als kinderen een roeping hebben. Als je dat extra curriculum wilt bekijken, is dat op zich geen probleem. Dat kan eventueel in de school en dan heb je daar ook controle op en zijn er kwaliteitsvereisten. Daar valt over te spreken. Het is echter niet evident om te zeggen dat we in het curriculum in een optie zouden voorzien. Dat zal de openheid en de arbeidskansen voor die kinderen niet meteen bevorderen. Ik denk dat we daar voorzichtig mee moeten zijn. U voelt meteen aan dat ik zeer terughoudend ben, om niet te zeggen dat ik vind dat men zeer goede argumenten zal moeten hebben om mij van het tegendeel te overtuigen. Extra curriculum is echter al iets anders.

Er zijn nog wel wat vragen. Die moeten nu uitgeklaard worden. Ik heb in het kader van het integratiedebat voor het hoger onderwijs in middelen voorzien, namelijk 100.000 euro, vanaf 2014. Als we gaan naar een academisch niveau, namelijk een professionele bachelor, dan moeten we de toets nieuwe opleidingen doen. Dat moet via de normale procedures verlopen. Dat kan ten vroegste in 2014-2015 starten. Eventueel kan een postgraduaatopleiding in de islamitische godsdienstwetenschappen vroeger starten. Waar de heer Sannen op wees, is niet noodzakelijk in tegenspraak met wat ik zeg. U merkt dat het een complementair verhaal is.

Samengevat: ik voer het regeerakkoord uit. Ik voer een belofte uit en zelfs een vraag die onder andere door de heer Kennes werd gesteld. Dat loopt nu. We gaan de werkgroep de kans geven om daaraan te werken. Mijn bedoeling is om in Vlaanderen, naast de bestaande opleiding tot islamleerkrachten, ook te komen tot opleidingen voor imam, en dan wellicht

met een onderscheid tussen een hulpimam en een hoofdimam. Op die manier denk ik tot een beleving van de islamgodsdienst te komen voor mensen die hier zijn opgegroeid.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Ik zal een reactie geven, ook op wat de collega's hebben gezegd. Mevrouw Zamouri was van de collega's die zich hebben aangesloten, het duidelijkst. Ze stelt dat de islam hier is en we zullen daar moeten mee leven.

Bon, ik stel vast dat, gelet op de duidelijkheid, mevrouw Zamouri stilaan in de dar al-harb terechtgekomen is. Ik heb er nog altijd een probleem mee om te leren leven, hier in het Westen, met een godsdienst die vindt dat een vrouw minderwaardig is aan een man en die vindt dat een man zijn vrouw een fiks pak slaag mag geven en dergelijke dingen meer. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Ik heb een groot probleem met dat soort middeleeuws gedoe in onze westerse samenleving. Ik wil daar niet mee leren leven.

Er is ook door de collega's gezegd dat het een zeer goed idee is omdat we dan gaan naar een kritische benadering van de islam. Het moet meer zijn dan het lezen van de Koran. Dan moet je inderdaad al de imams uit de opleiding schrappen, want wat is het wezenlijke aan een imam? De imam is de voorlezer van de Koran, dat is zijn hoofdfunctie. Of het mogelijk is als moslim de islam kritisch te benaderen, daar twijfel ik nog altijd aan. We zien dat in de voorbeelden die er op dit moment in het buitenland zijn. Mensen die op een academische wijze naar de islam kijken, hem bestuderen en daar vragen bij stellen, zijn bijna uitsluitend niet-moslims.

Ik vind nog altijd dat het een manier van geldverspilling zou zijn als we daarin zouden investeren, want ik denk niet dat dit kans op slagen heeft, onder meer vanuit het wezen van de islam zelf, maar ook omdat men de imams die westers zijn opgeleid, niet zal aanvaarden in de moskeeën. Het blijft nog altijd een uitgangspunt van deze regering, dacht ik, om een soort verwesterde imams te creëren. Dat is mijns inziens niet mogelijk.

Ik vind het ook betreurenswaardig dat de belangrijkste partner in dit verhaal de Moslim-executieve is. Ik denk niet dat die de afgelopen jaren een feilloos parcours heeft gereden. Telkenmale de Moslim-executieve wordt benoemd en het moslimparlement wordt verkozen, moeten die eerst worden uitgezuiverd door de staatsveiligheid om er toch wat deftige mensen in te hebben. Dat wordt dan de partner in dit verhaal. Ik heb daar mijn bedenkingen bij. Ik denk dat het een droom is van de minister om werkelijk tot het resultaat te komen dat hij beoogt, zijnde een westerse islam met verwesterde imams en met verwesterde islam-leerkrachten. Ik vind de combinatie beleidsmaker-politicus en dromen altijd een zeer slechte combinatie. Meestal loopt dat slecht af. Ik zou niet op reis gaan naar Memphis als ik u was.

Minister Pascal Smet: Een politicus die niet droomt, mijnheer Wienen, is het niet waardig om politicus te zijn.

De heer Boudewijn Bouckaert: Gisteren heeft de heer Martens van uw partij, minister, gezegd: het beste is de grootste vijand van het goede. Daar moet je dus ook mee opletten.

Minister Pascal Smet: Als hij dat heeft gezegd, heeft hij iets verkeerd gezegd. Het goede is de beste vijand van het beste. Dat is trouwens een managementsuitspraak.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik citeer uw partijgenoot, en hij heeft daarin gelijk. Het beste is de grootste vijand van het goede.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, minister, collega's, ik voel me een beetje beledigd en geschoffeerd door collega Wienen. U beledigt een groot deel van de gemeenschap: alsof ik iedere dag door mijn echtgenoot wordt geslagen en wordt vernederd. *(Opmerkingen van de heer Wienen)*

Ik heb het over de realiteit van elke dag. Ik vind het jammer. Mijnheer Wienen, ik geloof ook in uw goedheid. Ik ben ervan overtuigd dat u een goed mens bent en dat u zich gewoon vergist hebt en een beetje overdrijft, in naam van uw partij, want anders hebben jullie natuurlijk geen reden van bestaan.

Het is zo dat we echt wel moeten opletten met het importeren van imams. Ik en een hele grote groep huiveren van extremisme binnen de islam. Laat het een feit zijn dat het om een hele grote groep gaat. Er is inderdaad een groep die extremistisch is, zeker en vast. Minister, u sprak over een imamopleiding in het secundair onderwijs. Ik ben daar ook niet voor te vinden, maar wat er is, moeten we wel zo goed mogelijk proberen te integreren. De mensen zijn er. Een groot deel van de islamitische gemeenschap leeft volgens een islamitische filosofie. Hoe maken we dat compatibel met de maatschappij waarin we allemaal samen leven?

Ik begrijp niet goed wat collega Vermeiren zei over de imamopleiding. Ik heb er ook nog steeds een dubbel gevoel over. Een imam is iemand die de Koran van buiten moet kennen en uitleg moet geven. Zoals u ook zei, minister, leer je dat niet vanaf je 18 jaar. Het is een heel lange opleiding. Ik zie het in realiteit niet gebeuren, tenzij je doorleert tot je vijftigste. Waar ik meer in geloof, is een groep universitaires die de islam benaderen vanuit een kritisch wetenschappelijke – dat is altijd moeilijk in theologie – benadering. Ik ben er nog altijd niet uit. Worden het nu imams? Of worden het professionelen die veel weten over de islam?

Minister Pascal Smet: Beide.

Mevrouw Khadija Zamouri: Dus we gaan onmiddellijk inzetten op de twee?

Minister Pascal Smet: Je kunt beide doen. Ik begrijp wat u zegt. Ik denk dat het nodig is dat er mensen zijn die eerder de theoretische benadering hanteren. Dat kun je perfect in een postgraduaat islamitische godsdienstwetenschappen doen. Daarnaast zijn er in de moskeeën ook imams nodig en die moet je ook opleiden. Doordat je dat doet, ontstaat een beweging. Mensen die het postgraduaat hebben gevolgd, zullen er over nadenken en reflecteren. Ik hoop dat die mensen in de toekomst ook steeds meer in de Moslimexecutieve zullen komen. Daarnaast zullen er ook mensen zijn die als imam zijn opgeleid. Een imam is ook iemand die door de gemeenschap gekozen wordt en het is belangrijk dat hij kennis heeft.

Zoals sommige kinderen absoluut danseres of voetballer willen worden als ze 12 jaar zijn, zullen er ook wel kinderen zijn die imam willen worden. Ik vind alleen dat je die kinderen niet mag vasthouden – en ik ben blij dat we op dezelfde golflengte zitten – op 12-jarige leeftijd. Maar als de kinderen de Koran willen leren in plaats van ballet te volgen, zijn ze vrij om dat te doen. Ik ben ervoor gewonnen om dat extra curriculum te doen. We moeten dat debat eens voeren. Nu zijn er kinderen die dat in Koranscholen leren, net zoals Arabisch. Herinner u het debat over de talennota. Ik vind dat we het extra curriculum mogelijk moeten maken dat kinderen Arabisch volgen in de scholen omdat je ze dan weghaalt uit een religieuze setting en je de lessen op die manier kunt objectiveren.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, ik ga beginnen met een Bijbelse spreuk: ‘Als het visioen verdwijnt, verwildert het volk’. Ik denk dat dromen en visioenen zeker aan de orde zijn.

Minister, ik ben heel blij dat u uw faciliterend initiatief hebt genomen. Ik vind niet dat u daarvoor een standbeeld verdient, want ik vind dat elke minister gewoon moet doen wat hij zegt. U had het aangekondigd, en ik ga ervan uit dat ministers altijd doen wat ze aankondigen. Voor mij is dat de orde van de dag: dat de minister zijn engagement nakomt.

Ik ben wel blij dat er wat schot in de zaak komt. Het is inderdaad maar door al die partners – en u hebt ze opgenoemd – rond één tafel te brengen, dat er stappen zullen worden gezet in de opleiding waar nu al heel wat jaren over wordt gesproken.

Minister, ik volg u in uw kritische benadering van de ideeën om kinderen in het secundair onderwijs een unidimensionele opleiding te laten volgen. Dat past helemaal niet in ons onderwijssysteem. Daarvoor moeten andere wegen worden gevolgd.

Ik wil er wel op wijzen dat een klein seminarie een algemene opleiding is, en dat een groot seminarie meer theologisch wordt gericht. Die vergelijking ging niet helemaal op, maar dat is niet zo erg.

Ik ben tevreden dat die stap is gezet, dat de partners die rond de tafel moesten zitten, daar ook zaten. Ik kijk uit naar een vervolgtraject. Minister, u zult zeker beamen dat er in de komende weken en maanden moet worden uitgeklaard wie wat moet doen, welke onderwijsinstelling met welke onderwijsinstelling, met welke finaliteit enzovoort.

Mijnheer Wienen, u hebt ongetwijfeld heel veel gelezen over dit onderwerp. U citeert dar al-harb en andere zaken, u weet zeker heel veel over de islam. Het doet me ook denken aan de literatuur in de jaren 80 en 90. Er werden boeken over volgeschreven. Als ik toen Vlaams Blokkers tegenkwam, dan waren die toch wat minder gevaarlijk en verontrustend dan in die boeken tot uiting kwam. Er is vaak een groot verschil tussen een bepaalde literatuur die focust op bepaalde aspecten en mensen die in een gemeenschap fungeren. Dan is dat vaak een andere realiteit.

Wie alle pauselijke documenten heeft doorgenomen en twee jaar in het Vaticaan heeft rondgelopen, kan maar heel weinig zeggen over de katholieke gemeenschap in Vlaanderen, hoewel ze daar wel boeken over zullen kunnen schrijven en veel over kunnen vertellen. Maar er kan een verschil zijn tussen wat over een bepaalde groep, samenleving, ideologie of godsdienst kan worden gezegd, en of dat dan ook juist is. Daarmee vat je niet het geheel en doe je vaak onrecht aan een ander deel van die ruimere gemeenschap. Dat mogen we niet uit het oog verliezen. Sommige zaken die op zich juist zijn, vatten daarom niet de realiteit.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, uit uw antwoord blijkt dat er nog veel vragen zijn over de imamopleiding. Het zou een goede zaak zijn als er hier een imamopleiding kan komen zodat mensen die hier wonen en werken, hier kunnen worden opgeleid. Dan moeten ze daarvoor niet naar het buitenland, en moeten er geen mensen uit het buitenland naar hier komen.

Het zal niet gemakkelijk zijn. Islam is niet één interpretatie, hebt u zelf gezegd. Hoe komen we tot die ene opleiding? Het blijkt ook een lange opleiding te zijn. Het is inderdaad geen optie om daarmee in het secundair onderwijs te beginnen.

U hebt ook gezegd dat de opgeleide imams hier in de moskee terecht kunnen. Als dat niet zo is, zou dat wel een probleem zijn. U had het ook over twee sporen die kunnen worden gevolgd: een academische opleiding of een professionele bachelor. U zei dat men nu gaat beginnen met een werkgroep, die een antwoord gaat zoeken op die vraag. Hebt u zicht op een timing van die werkgroep?

Minister Pascal Smet: In de komende weken en maanden. Het hangt ervan af hoe het loopt in de werkgroep. Als er snel een consensus is, zal dat heel snel gaan. Het zal zo snel mogelijk gaan, maar ze zullen toch een paar maanden nodig hebben. Als we dit jaar tot conclusies kunnen komen, zal het goed zijn.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Collega's, ik dank jullie voor de complimenten. Mevrouw Zamouri gelooft dat er een goedheid in mij huist. De heer Kennes vindt dat ik veel afweet van het onderwerp. Ik denk dan altijd: hoed u als de Grieken met geschenken komen, maar dat is een andere kwestie. De kern van de zaak is dat er in alle mensen goedheid schuilt. Daar ben ik van overtuigd. Mevrouw Zamouri is ook een goed mens, daar zal ze mij niet van afbrengen.

Maar natuurlijk gaat het in deze kwestie niet zozeer over de mensen of een bepaalde bevolkingsgroep zoals de heer Kennes zei, maar over de islam en het geloof van de islam.

Ik ben ervan overtuigd dat het perfect mogelijk is dat er in die islam gematigde mensen zijn die vinden dat ze moslim zijn, maar er is niet zoiets als een gematigde islam. De islam is wat hij is op dit moment en is zo neergeschreven. Dat is het probleem.

Waar ik ook een probleem mee heb, is dat men de islam altijd verder wil institutionaliseren in onze samenleving met opleidingen hier en ginder, met het invoeren van halal voedsel in scholen enzovoort. Minister, nu hoor ik van u dat het ook extra curriculum mogelijk moet zijn om een koranopleiding te krijgen. Het is niet aan onze samenleving om dat allemaal te organiseren en te institutionaliseren. Dat is de verkeerde weg. Ik blijf bij mijn stelling dat dit project geldverspilling is. U zult niet landen waar u wilt landen. Dat is overduidelijk.

Minister Pascal Smet: Dan kent u mij nog niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de brede school - 1108 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, in uw beleidsbrief vermeldt u dat, omdat brede school per definitie een beleidsdomeinoverschrijdende materie is en dus alle domeinen aanbelangt, u de projectwerkgroep zult uitbreiden met vertegenwoordigers van al uw collega's in de Vlaamse Regering. In samenspraak met die beleidsdomeinoverschrijdende projectwerkgroep bereidt u een discussienota voor met pistes voor één coherent en stimulerend bredeschoolbeleid vanuit de Vlaamse overheid. Die discussienota wilt u in het najaar aan de Vlaamse Regering voorleggen om vervolgens gezamenlijk te bekijken op welke manier we op het Vlaamse niveau het ideale kader kunnen scheppen om brede scholen te stimuleren. Het gaat dan over het voorbije en niet het komende najaar.

Voor de opmaak van de nota wilt u vertrekken van de ervaring van het Steunpunt Diversiteit en Leren, die werd gebundeld in het Eindrapport Brede School. U wilt, zo schrijft u in de beleidsbrief, vanuit bovengenoemd rapport ook bekijken welke maatregelen de Vlaamse overheid kan nemen om mogelijke drempels weg te werken die het ontstaan of de werking van brede scholen bemoeilijken.

Het Onderzoekscentrum Kind & Samenleving heeft een belevingsonderzoek uitgevoerd dat nagaat hoe kinderen hun vrije tijd beleven in het kader van de brede school. Dat onderzoek vond plaats in verschillende lagere scholen die vandaag werk maken van een brede school, verspreid over heel Vlaanderen, meer bepaald in Berchem, Gent, Kortrijk, Molenbeek en Retie. Er is ook een rapport over dat onderzoek geschreven. Het besluitende hoofdstuk rondt het rapport af met enkele bedenkingen over de weinig vanzelfsprekende plaats die de brede school inneemt in de vrije tijd van kinderen. Het is interessant om ook dat te bekijken. Als er werk wordt gemaakt van een brede school in Vlaanderen, is het belangrijk om ook te weten hoe kinderen dat beleven en wat voor hen belangrijk is, hoe zij de verschillende partners ervaren die in dat netwerk participeren. Dat is heel interessante informatie.

Minister, de datum die u had aangekondigd om met een discussienota te komen, is al enige tijd voorbij. Wat is de stand van zaken van die nota? U geeft als verklaring voor het niet halen van de timing dat u met heel wat dossiers bezig bent. Maar dit is toch een belangrijk dossier, omdat het concept van brede school vanuit verschillende hoeken een versterking kan inhouden voor het onderwijs. En dus is het goed dat die nota er komt. Zijn er bepaalde knelpunten om tot een coherente visie te komen? Wordt er vanuit de verschillende

beleidsdomeinen op een andere manier naar dat concept gekeken? Wat zijn de verschillen en gelijkenissen? Waar zit het probleem waardoor de nota er nog niet is?

Welke conclusies trekt u uit het belevingsonderzoek van het Onderzoekscentrum Kind & Samenleving? Welke conclusies en aanbevelingen neemt u mee in de discussienota? Er zitten immers een aantal nieuwe elementen in die verschillend zijn van het Eindrapport Brede School.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Helsen. Ik ben blij dat dit nog eens aan bod komt. De brede school biedt heel veel perspectieven, en niet alleen aan kinderen. Men moet rekening houden met de belangstelling van kinderen en hoe ze zich erbij voelen, maar ook met hoe de ouders tegenover de brede school staan. Is dat al aan bod gekomen in al die discussies over dit concept?

Ik kan mij inbeelden dat ouders zich niet alleen vragen stellen over de belangstelling van hun kind, maar ook over hoelang het in een schoolse omgeving blijft, wie voor hen zorgt, of het even professioneel is als wanneer zij zelf een dansschool uitkiezen et cetera. Anderzijds biedt het mogelijkheden aan jonge ouders om gewoon hun dagtaak te kunnen afmaken zonder dat ze tussen 16 en 18 uur en dan nog eens om 20 uur moeten rondrijden om kinderen naar verschillende clubs, scholen enzovoort te brengen. Daarom vind ik dit een zeer belangrijk initiatief.

Ik vraag mij af of we nog altijd in het stadium zitten waarbij we kijken wat door de lokale overheid wordt gedaan en wat wij coördineren vanuit Onderwijs. Ik zie dat dat soort samenwerking in de praktijk niet overal even gemakkelijk verloopt. Ik houd daar een beetje mijn hart voor vast. Natuurlijk kun je moeilijk op grote schaal dat soort toestanden aanpakken, maar ik denk wel dat u sterk zult moeten aansturen in dergelijke initiatieven.

Daarom wil ik graag weten hoe het staat met de discussienota. Is er een tijdspad uitgewerkt voor de volgende stappen die moeten worden genomen om dat mooie project te realiseren?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Het klopt dat de brede school een mooi project is. Het mag zeker niet worden beschouwd als een babysit. Het is niet opgericht omdat de ouders later zouden kunnen werken. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het is een ruim project waarin verschillende elementen kunnen samenkomen in een schoolgebouw. Dat kan gaan van kinderopvang over de muziekschool en soorten ateliers tot een sportclub. Dat gebeurt al. Het gaat de sociale cohesie bevorderen. Dat is de bedoeling dat we leren: kinderen, jongeren en volwassenen. U mag het niet herleiden tot een gemakkelijke babysit, mevrouw Brusseel. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

Dan heb ik u verkeerd begrepen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: We slaan met zo'n project meerdere vliegen in één klap. Ik zie zeker de mooie kanten, de leerrijke kanten, de sociale cohesie. Ik onderschrijf dat allemaal. Ik ben het roerend met u eens.

Ik zie de positieve kant, maar laat ons realistisch zijn. Het is niet zo dat mensen hun kinderen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat willen dumpen. Dat denk ik toch niet. Verder is het niet de bedoeling om een redmiddel te bieden. Maar laten we eerlijk zijn, voor mensen met twee kinderen is het hele dagen vliegen en rennen. We mogen niet aarzelen om toe te geven dat dat probleem dan toch ook opgelost is.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: U weet dat de beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking door iedereen wordt gewenst. Dat is voor mij ook zo. Meerdere ministers hebben dat in hun beleidsbrief opgenomen.

De interkabinettenwerkgroep (IKW) is daarmee bezig. Dat loopt. Het is zelfs al ver gevorderd. Het vraagt wat tijd, juist omdat er veel beleidsdomeinen bij betrokken zijn en die hebben nog andere bezigheden. Kleine kabinetten hebben meer nadelen dan voordelen. Dat speelt mee. U hebt wellicht al gehoord dat er veel medewerkers op hun tandvlees zitten. Het zou anders sneller gaan. Maar goed, het loopt. Er zijn geen bijzonder grote problemen. De gesprekken zijn al ver gevorderd.

Het onderzoek van Kind en Samenleving, dat deze week werd bezorgd, is een van de verschillende belangrijke elementen daarin, net als het Eindrapport Brede School van het Steunpunt Diversiteit en Leren. Ik wil nu niet vooruitlopen op de conclusies. Het referentiekader dat het steunpunt ontwikkelde, wordt door veel partners als relevant uitgangspunt gebruikt, ook in het rapport van Kind en Samenleving trouwens. Dat hebt u wel gemerkt.

Ik heb ook al verschillende keren gezegd dat de brede school meer is dan een infrastructuur. Het is ook een netwerk waar kinderen en jongeren op school in de vrije tijd maximale kansen krijgen om zich maximaal te ontwikkelen.

In het rapport van Kind en Samenleving valt vooral op dat ze het perspectief van de kinderen zelf hanteren: hoe zij het zien en wat ze ervan verwachten. Dat is een belangrijk punt. We zullen de verschillende ervaringen en rapporten van de afgelopen maanden uiteraard in ons achterhoofd houden.

Het moet normaal gezien voor de zomer allemaal rond zijn en goedgekeurd zijn door de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, u kunt inhoudelijk nog niet zoveel zeggen. Ik begrijp dat de verschillende domeinen in de werkgroep een zelfde kijk hebben op het dossier.

Dan stel ik daar toch een evolutie vast. Maanden geleden was dat niet altijd het geval. Onderwijs benaderde het dossier anders dan de andere domeinen: inzake de manier om het concept vorm te geven, wie welke rol opneemt en vrijheid van onderwijs. Dat laatste is een belangrijk item voor Onderwijs. Volgens het rapport van het Steunpunt Diversiteit en Leren is er nog heel wat marge om als overheid bepaalde keuzes te maken om met dat dossier om te gaan. Er is een discussie over de manier waarop dat concept vorm moet krijgen.

We kunnen conclusies trekken uit het nieuwe onderzoek dat u deze week hebt ontvangen. Zoals u zelf zegt, moeten we niet alleen aandacht hebben voor infrastructuur en ook niet enkel en alleen voor sociale netwerken en organisaties. We moeten echt het kind centraal stellen. We moeten het kind de mogelijkheid bieden om te functioneren in verschillende contexten. De collega's vragen hier begrip voor de ouders die een gevulde dagtaak hebben. Wie kinderen heeft, heeft ook de taak om ze van de ene activiteit naar de andere te brengen.

Het onderzoek van Kind en Samenleving toont echter net heel duidelijk aan het belangrijk is dat kinderen niet enkel en alleen activiteiten op school aangeboden krijgen, maar dat ze de kans krijgen om kennis te maken met andere contexten, namelijk met die vrijetijdscontext. Bij de activiteiten die plaatsvinden op school, staan vooral de schoolcontext en het aanwezig zijn met klasgenoten op de voorgrond, en de activiteit zelf in mindere mate. Het is net interessant dat kinderen die vandaag misschien niet meteen die mogelijkheid hebben, via die brede school wél in een ruimer netwerk terecht kunnen komen. Dat is dan ook een andere context dan de louter schoolse context.

Minister, voor ons is het afwachten hoe u daaraan vorm zult geven in de discussienota en wat dat betekent aan opdrachten, verantwoordelijkheden en kansen voor bepaalde partners op het terrein. Voor mij wordt echter steeds duidelijker dat het kind en de ontwikkeling van het kind

centraal moeten staan. Er moet worden bekeken welke kansen dat kind vandaag krijgt qua ontwikkeling, in welke contexten het kan opereren en hoe bepaalde netwerken, in samenwerking met de school, die ontwikkeling kunnen versterken. Ter zake is begeleiding niet onbelangrijk. Ik stel vast dat in de diverse projecten die al zijn gerealiseerd, maar ook in de nota's die worden afgeleverd, nog niet altijd zeer helder is uitgewerkt hoe dat vorm moet krijgen. Ik vraag me dus echt af hoe u, hoe de werkgroep dat vorm zal geven in de nota die op ons af komt.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Is er in die discussie ook al gesproken over de vraag wie eventueel wat zou gaan betalen?

Minister Pascal Smet: Dat is niet altijd een financiële kwestie.

Mevrouw Ann Brusseel: Natuurlijk is dat op zich geen financiële kwestie, maar er zal toch wel een financiële kant aan zijn. Dat lijkt me toch geen compleet overbodige vraag.

Minister Pascal Smet: Mijn antwoord is al evenmin compleet overbodig.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik krijg geen antwoord op mijn vraag. Er is dus nog niet gesproken over wie eventueel wat zou betalen?

Minister Pascal Smet: We hebben altijd duidelijk gezegd dat het eerst om het concept gaat.

Mevrouw Ann Brusseel: Uiteraard.

Minister Pascal Smet: Ik heb in deze commissie ook al gezegd dat de regie om dit te realiseren niet bij de Vlaamse Regering berust, maar bij de lokale overheden.

Mevrouw Ann Brusseel: Oké, en die zullen dat dan betalen.

Minister Pascal Smet: Dat moeten zij dan bekijken. Ze moeten samen met ons bekijken wat kan.

Mevrouw Ann Brusseel: In de toekomst zal dat dus nog worden bekeken.

Minister Pascal Smet: Ik heb hier al meermaals gezegd dat, indien we de brede school willen waarmaken, het belangrijk is dat iedereen weet wat we daaronder verstaan en wat de mogelijkheden zijn, en dat er op Vlaams niveau naar een maximale synergie wordt gestreefd. Dat op het terrein realiseren, zal echter iets zijn dat lokaal moet worden aangestuurd. We mogen ons daar geen illusies over maken.

De heer Boudewijn Bouckaert: Dat zou misschien een thema kunnen zijn bij de komende gemeenteraadsverkiezingen. Gemeentebesturen zouden daarmee kunnen uitpakken. Op een of andere manier moet daar een prikkel voor worden gegeven.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, uw laatste opmerking is niet onbelangrijk. U zegt dat de regie lokaal moet komen te liggen.

Minister Pascal Smet: Voor de concrete realisatie.

Mevrouw Kathleen Helsen: Wat dat betreft, zitten we op dezelfde golflengte. Voor mij is er echter een groot verschil tussen een regie die lokaal moet komen te liggen en een regie die bij de lokale besturen moet komen te liggen. Er zijn diverse projecten geweest. Daaruit kunnen we de conclusie trekken dat het niet altijd wenselijk is dat de lokale overheid die regierol krijgt. Voor een aantal partners is het immers niet vanzelfsprekend dat de lokale overheid die regie in handen neemt, zeker niet als het gaat om een grote partner, als dit moet worden waargemaakt voor alle scholen op het terrein. Daarom vraag ik me af hoe dat vorm zal krijgen.

Het is niet onbelangrijk dat dit wordt opgevolgd met het kind als uitgangspunt. Ik heb de indruk dat daar niet sterk rekening mee wordt gehouden. De netwerken, de organisaties, de overheid worden hierbij betrokken, maar men neemt het kind niet als uitgangspunt, met de

begeleiding die daaraan wordt gekoppeld. Wordt die daar niet aan gekoppeld, dan komt dit gewoon neer op een versterking van wat er vandaag gebeurt, terwijl de brede school net het verschil zou kunnen maken. Die kinderen die vandaag te weinig kansen krijgen, zouden die net wel moeten krijgen via die brede school.

Dat kan niet zonder begeleiding. Ik vind bijvoorbeeld de lokale overheid niet de meest geschikte partner om dat waar te maken op het niveau van de leerling. Daarom vraag ik me af hoe dat concreet vorm zal krijgen. Als daar geen aandacht voor is, worden gewoon de kansen versterkt van diegenen die vandaag al kansen krijgen. Dat kan niet de bedoeling zijn van een Vlaams bredeschoolinitiatief. Vandaag worden er al heel wat initiatieven genomen, en we zien dat steeds dezelfde kinderen de kans krijgen om daaraan te participeren en dat steeds dezelfde kinderen niet de kans krijgen of grijpen om dat te doen, terwijl zij dat wel nodig hebben voor hun ontwikkeling, omdat dat een verbreding zou kunnen zijn. De brede school vergt meer inspanningen dan gewoon een aanbod laten realiseren door een school of door organisaties. Ook de context van het gezin en van het kind zal een begeleiding vergen, willen we slagen in dat opzet. Ik vraag me af of daarmee voldoende rekening wordt gehouden in de conceptnota die u voorbereidt.

Mevrouw Ann Brussel: Ik ben het daar helemaal mee eens. Dat wou ik er toch nog even, voor het verslag, aan toevoegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de noodzaak van een coherent beleid inzake studentenmigratie - 1128 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Een coherent migratiebeleid beperkt zich niet alleen tot de passieve migratiekanalen: asiel, gezinshereniging, regularisatie. Een totaalbeleid omvat immers ook de actieve migratie van arbeidsmigranten en studenten. Tot op heden ontbrak het evenwel aan een actief beleid inzake studentenmigratie. Tekenend is bijvoorbeeld dat de Europese Studentenrichtlijn uit 1993, die het verblijfsrecht voor studenten regelt, uiterlijk op 12 januari 2007 omgezet moest zijn in Belgisch recht. De omzetting werd aangekondigd in alle mogelijke beleidsnota's maar bleef tot op vandaag uit. De vraag naar een correct en administratief eenvoudig systeem van studentenmigratie is echter groot.

Voor het academiejaar 2010-2011 nemen in Vlaanderen voorlopig al 10.747 buitenlandse studenten van 140 nationaliteiten deel aan een basisopleiding (bachelor of master) in het hoger onderwijs. Tijdens het academiejaar 1999-2000 waren dat er nog geen 4.000. De cijfers liggen eigenlijk nog hoger, want de studenten die in Vlaanderen komen studeren in het kader van een Erasmus-uitwisselingsproject worden hier niet bijgeteld aangezien ze ingeschreven blijven aan hun initiële hogeronderwijsinstelling.

Bovendien blijkt uit cijfers die ik recent opvroeg met een schriftelijke vraag dat in 2011 minstens 337 buitenlandse studenten knoelden met hun aanvraagdossier voor een opleiding in het hoger onderwijs. Meestal gaat het om pogingen om verblijfspapieren te bemachtigen.

De nieuwe Federale Regering verkreeg dat de gemeenschappen bevoegd worden voor het uitreiken van een studiekeert. De introductie van een studiekeert maakt een betere controle op studentenmigratie mogelijk. Bij de afgifte van de kaart kijkt men na of de student zich kan identificeren, en of hij over een ziektekostenverzekering en voldoende bestaansmiddelen beschikt. Wanneer men vervolgens een beslissing neemt over het recht om te studeren in Vlaanderen, wordt automatisch de koppeling gemaakt met het verblijfsrecht.

Hoe dan ook moet de screening van diploma's en getuigschriften worden verbeterd. Ik geef hiervan een mooi voorbeeld. In december 2006 sloten het Ministerie van Buitenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland en de Vlaamse overheid een overeenkomst waarin bepaald werd dat het Academisch Evaluatiecentrum (APS) van de Duitse ambassade in Peking de verantwoordelijkheid zou opnemen voor de authenticiteitsscreening van diploma's en getuigschriften van Chinese studenten die in Vlaanderen wensen te studeren. Sinds het academiejaar 2007-2008 moeten alle studenten uit de Chinese Volksrepubliek die daar hun vooropleiding hebben genoten, een APS-certificaat voorleggen bij inschrijving aan een Vlaamse universiteit, hogeschool of private instelling voor hoger onderwijs. In ruil voor deze dienstverlening worden jaarlijks twee interviewers, één namens de Vlaamse universiteiten en één namens de Vlaamse hogescholen, elk voor een periode van minstens vier weken naar het APS-centrum in China gedetacheerd. Minister, in het antwoord op een schriftelijke vraag van mij gaf u aan dat vele hogeronderwijsinstellingen dit systeem wensen uit te breiden.

Minister, kunt u een stand van zaken geven voor wat betreft de invoering van de studiekeart? Werden er voorbereidende stappen gezet? Welke knelpunten moeten nog worden weggewerkt? Tegen wanneer zal de studiekeart daadwerkelijk worden ingevoerd? Welk orgaan binnen uw administratie zal instaan voor het uitvaardigen van de studiekeart en de controle op de aanvragen?

Hoe staat u tegenover de suggestie van de hogeronderwijsinstellingen om het systeem van authenticiteitsscreening, zoals dat vandaag al door APS wordt toegepast voor studenten uit China, verder uit te breiden? Bent u bereid deze piste te onderzoeken? Zult u overleg plegen met uw federale collega bevoegd voor het asiel en de migratie over het uitwerken van een eenduidige aanpak voor studentenmigratie?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik wil vooraf benadrukken dat de meeste hogeronderwijsinstellingen hebben aangegeven dat er geen frauduleuze aanvraagdossiers bekend zijn, en dat de Vrije Universiteit Brussel (VUB) ongeveer 250 aanvragen heeft geweigerd op basis van vastgestelde tegenstrijdigheden en niet op basis van geconstateerde fraude.

Op dit moment is de federale Verblijfswet van toepassing. Er werden al verschillende voorstellen ingediend om die wet te wijzigen, met de introductie van een studiekeart waarin het beleid en de verblijfsprocedure worden geregeld. Door de recente federale bevoegdheids-overdracht worden de gemeenschappen bevoegd voor het uitreiken van een studiekeart. Zij kunnen meteen ook zelf de criteria bepalen. De federale overheid behoudt de bevoegdheid voor de toekenning van het verblijfsrecht. Binnenkort is er een eerste overleg met de bevoegde federale overheidsdienst, FOD Binnenlandse Zaken – Dienst Vreemdelingenzaken, en met de staatssecretaris voor Asiel en Migratie en Maatschappelijke Integratie.

De studiekeart is nog niet legistisch verankerd. Wij kunnen er dus op dit moment nog niet veel aan doen. Wij moeten nog altijd de vereiste attesten afleveren, zoals bepaald in artikel 59 van de Vreemdelingenwet. Wij zullen dit in overleg met de andere gemeenschappen implementeren op Vlaams niveau.

Het is belangrijk om te weten dat Binnenlandse Zaken de vergunning zal blijven uitreiken. De vroegere attesten van de onderwijsinstellingen zullen worden vervangen door de door de gemeenschappen toegekende studiekeart. Dat geeft ons de bevoegdheid om de toegang tot studentenmigratie en het toezicht op het voldoen aan de voorwaarden van studentenmigratie te controleren en te bepalen. Als de studentenkaart wordt ingetrokken, zal ook de verblijfsvergunning, die daarvan een afgeleide is, worden ingetrokken door de Dienst Vreemdelingenzaken. Het is uiteraard een nieuwe opdracht voor de Vlaamse Gemeenschap. We moeten bekijken hoe we die nieuwe activiteit zullen organiseren. Op zich is het een goede zaak. Binnenkort zullen we daarover een eerste keer overleggen, ter voorbereiding van de bevoegdheidsoverdracht.

Mevrouw Vera Celis: Dank u wel, minister, voor uw antwoord. U hebt gezegd wat er op dit moment over te zeggen valt. Als er binnenkort een overleg is, kunnen daar duidelijke afspraken worden gemaakt. Ik vind het ook bijzonder aangenaam dat we zelf de bevoegdheid krijgen om de criteria te bepalen. Binnen het beleid dat je wenst, heb je zo de mogelijkheden om een correct systeem op poten te zetten. Voorlopig ben ik dus tevreden met uw antwoord.

Minister Pascal Smet: Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■